

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski

w sprawie przeciwko M. K. oskarżonemu o czyn z art. 234 k.k. w zw. z art. 235 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w przedmiocie wniosku oskarżycielki subsydiarnej K.W.-Ś. o wyłączenie sędziego Sądu Rejonowego w S. X.Y.. od orzekania w sprawie III K 906/22,

na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 21 lutego 2024 r.,

na podstawie art. 35 § 1 k.p.k.,

- 1. stwierdza swoją niewłaściwość i wniosek zgodnie z właściwością przekazuje do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w S.;**
- 2. odrzuca wniosek o zbadanie wymogów niezawisłości i bezstronności w sprawie o sygn. I NWW 479/23.**

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 18 grudnia 2023 r. (data prezentaty Sądu Rejonowego w S.) oskarżycielka subsydiarna K.W.-Ś. (dalej: „wnioskodawca”) złożyła wniosek o wyłączenie sędziego Sądu Rejonowego w S. X.Y.. od orzekania w sprawie III K 906/22, zarzucając wskazanemu sędziemu m.in. brak niezależności i niezawisłości.

Postanowieniem z dnia 20 grudnia 2023 r. (III K 906/22) Sąd Rejonowy w S. przekazał pismo wnioskodawcy do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, na podstawie art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia

2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1093, dalej: „uSN”). Wniosek wpłynął do Sądu Najwyższego w dniu 29 grudnia 2023 r.

W dniu 29 stycznia 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek pełnomocnika oskarżycielki subsydiarnej K. W.-Ś. o zbadanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego M. D. wymogów niezawisłości i bezstronności w sprawie o sygn. I NWW 479/23.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Rejonowy w S. przekazał wniosek o wyłączenie sędziego Sądu Rejonowego w S. X.Y.. od orzekania w sprawie III K 906/22 do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego na podstawie przepisów u.SN. Zgodnie z art. 26 § 2 u.SN, do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych należy rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Sąd rozpoznający sprawę przekazuje niezwłocznie wniosek Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych celem nadania mu dalszego biegu na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Przekazanie wniosku Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie wstrzymuje biegu toczącego się postępowania.

Sąd Najwyższy zobowiązany był uwzględnić treść wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej także: TSUE) z 5 czerwca 2023 r. (C-204/21), w którym uznano, że przekazanie – na podstawie art. 26 § 2 u.SN – do wyłącznej właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego rozpoznawania zarzutów i zagadnień prawnych dotyczących braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego stanowi uchybienie zobowiązaniom, które wynikają z mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej (Dz.U. 2004, nr 90, poz. 864/30 ze zm., dalej: „TUE”) w związku z art. 47 Karty praw podstawowych, jak również na mocy art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (tekst skonsolidowany Dz.Ur.UE 2016 C 202, s. 1), i zasady pierwszeństwa prawa Unii. Trybunał zaznaczył, że kwestie

dotyczące badania niezależności sądu i niezawisłości sędziego nie stanowią specyficznych kwestii prawnych w konkretnej dziedzinie prawa, które z tego względu mogłyby należeć do wyłącznej właściwości wyspecjalizowanego potencjalnie sądu. Co więcej, prawo do niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy oznacza, że każdy sąd krajowy powołany do stosowania prawa Unii jest zobowiązany zbadać, czy ze względu na swój skład stanowi on taki sąd, jeżeli pojawia się w tym względzie poważna wątpliwość. Oznacza to, że badanie wniosków obejmujących zarzut braku niezawisłości i bezstronności sędziów nie może być skoncentrowane w jednym sądzie.

Wobec zakwestionowania wyłącznej właściwości Sądu Najwyższego – Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w sprawach wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego, nie ulega wątpliwości, iż każdy sąd krajowy, działający w ramach swojej właściwości, ma jako organ państwa członkowskiego obowiązek, zgodnie z zasadą współpracy wyrażoną w art. 4 ust. 3 TUE, stosować w całości podlegające bezpośredniemu stosowaniu prawo Unii i zapewnić ochronę uprawnień wynikających z tego prawa dla jednostek. Wobec powyższego, rozpoznawanie wniosków i oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, w tym również obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego, ma się odbywać na zasadach ogólnych według właściwości wynikającej z właściwych przepisów proceduralnych.

Z tych wszystkich względów należało uznać, że Sąd Najwyższy – Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie jest właściwa do rozpoznania wniosku obrońcy oskarżonych. Biorąc pod uwagę treść art. 35 § 1 k.p.k., z którego wynika obowiązek przekazania sprawy sądowi właściwemu nie tylko co do głównego przedmiotu procesu, ale także co do kwestii incydentalnych, wniosek oskarżyciela subsydiarnego o wyłączenie sędziego Sądu Rejonowego w S. X.Y.. od orzekania w sprawie III K 906/22, należało przekazać Sądowi Rejonowemu w S. (pkt 1 sentencji).

Jednocześnie Sąd Najwyższy zauważa, że wniesiony w trakcie niniejszego postępowania wniosek o zbadanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego M.D. wymogów niezawisłości i bezstronności w sprawie o sygn. I NWW 479/23 należało uznać za niedopuszczalny i na podstawie art. 29 § 10 u.SN odrzucić (pkt 2 sentencji).

Zgodnie z art. 29 § 5 u.SN dopuszczalne jest bowiem badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, na wniosek uprawnionego, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy. Natomiast zgodnie z art. 29 § 6 u.SN wniosek o stwierdzenie przesłanek, o których mowa powyżej (§ 5), może być złożony wobec sędziego Sądu Najwyższego wyznaczonego do składu rozpoznającego: 1) środek zaskarżenia; 2) sprawę dyscyplinarną; 3) sprawę o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie sędziów, asesorów sądowych, prokuratorów i asesorów prokuratury; 4) sprawę z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych dotyczącą sędziego Sądu Najwyższego; 5) sprawę z zakresu przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku. Wobec powyższego ze wskazanych przepisów jednoznacznie wynika, że ustawodawca przewidział możliwość złożenia wniosku o zbadanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności wyłącznie w określonych sprawach, do których niniejsze postępowanie nie należy.

Z tych wszystkich względów, na podstawie powołanych przepisów Sąd Najwyższy – Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych orzekł jak w sentencji.

s.h.

[ał]

